Leto XXIII., št. 226 Ljubljana, petek 8. oktobra 1943 Preis — Cena — Prezzo: cent. 80

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22 31-23 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 - Telefon št. 31-22 do 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42

Računi: za ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Lir 18.—, za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Jutrom« Lir 36.50.

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5. — Telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Erfolgreiche deutsche Gegenangriffe im Osten

Drei sowjetische Zerstörer im Schwarzen Meere versenkt

Aus dem Führerhauptquartier, 7. Okt. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Auf der Tamanhalbinsel und an der Front zwischen Melitopol und Saporoschie kam es nur zu örtlichen Kämpfen.

In den Schwerpunktabschnitten der südlichen und mittleren Ostfront wurden auch gestern feindliche Angriffe grösstenteils im Gegenangriff zurückgeschlagen.

Südlich Velikije Luki traten die Sowjets mit stärkeren, von Fliegerverbänden unterstützten Infanterie- und Panzerkräften, zum Angriff an. Die Kämpfe sind im vollen Gange.

Von der Front zwischen Ilmen- und Ladogasee wird lebhafte örtliche Kampftätigkeit gemeldet.

Deutsche Sturzkampfflugzeuge griffen im Schwarzen Meere einen Verband von drei sowjetischen Zerstörern an, die versuchten die Südküste der Krim zu beschiessen. Durch Bombentreffer wurden alle drei Zerstörer versenkt.

In den harten Abwehrkämpfen am Kubanbrückenkopf, sowie im südlichen und mittleren Abschnitt der Ostfront haben sich das 2. Battaillon des Grenadierregimentes Nr. 290, die ostmärkische 9. Panzerdivision, die rheinisch-westfälische 306. und die bayrische 337. Infanteriedivision besonders bewährt.

In Süditalien wurden am Volturnofluss wiederholte Angriffe feindlicher Infanterie- und Panzerkräfte meistens im Gegenstoss abgeschlagen, während in den Südapenninen unsere Nachtruppen nach Abwehr starker feindlicher Vorstösse langsam nach Nordwesten ausweichen. Im Raume von Termoli halten die erbitterten Kämpfe mit dem sich verstärkenden Feinde an.

Die Luftwaffe belegte in der vergangenen Nacht Ziele im Gebiete von London mit Sprengbomben schweren Kalibers. Alle Flugzeuge kehrten zu ihren Stützpunkten zurück.

Contrattacchi tedeschi con successo in oriente

Tre cacciatorpediniere sovietiche affondate nel Mar Nero

Dal Quartier generale del Führer, 7 ottobre 1943. Il Comando Supremo tedesco comunica:

Sulla penisola del Taman e sul fronte tra Melitopol e Saporoscie ebbero luogo soltanto combattimenti locali.

Nei punti di gravitazione nel settore meridionale e centrale del fronte orientale gli attacchi nemici venivano anche ieri in gran parte respinti dai nostri contrattacchi.

A sud di Velikije Luki i sovietici passavano all'attacco con ingenti forze di fanteria e motorizzate, appoggiate da reparti aerei. I combattimenti sono in pieno corso.

Dal fronte tra l'Ilmen ed il Ladoga si annuncia vivace attività combattiva locale.

Aerei tedeschi in picchiata attaccavano nel Mar Nero un reparto di tre cacciatorpediniere sovietiche le quali tentavano di bombardare la costa meridionale della Crimea. Le tre cacciatorpediniere venivano centrate ed affondate.

In gravi combattimenti difensivi sulla testa di ponte del Cuban come pure nel settore meridionale e centrale del fronte orientale si distinguevano particolarmente il 2. Battaglione del Reggimento dei Granatieri No. 290, la 9 Divisione corazzata della Ostmark, la 306 Divisione della Renania-Westfalia e la 337 Dvisione di Fanteria bavarese.

Nell'Italia meridionale, sul fiume Volturno, venivano respinti ripetuti attacchi nemici di fanteria e di carri armati, in gran parte in contrattacchi, mentre sull'Apennino meridionale le nostre retroguardie che hanno respinto forti attacchi nemici, si ritirano lentamente verso nord-ovest. Nel settore di Termoli continuano esasperati combattimenti con forze crescenti nemiche.

La notte scorsa la Luftwaffe colpiva con bombe esplosive di grosso calibro obiettivi nel territorio di Londra. Tutti gli aerei facevano ritorno alle loro basi.

Uspešni nemški protinapadi na vzhodu

Trije sovjetski rušilci potopljeni na Črnem morju

Iz Führerjevega glavnega stana, 7. okt. Nemško vrhovno poveljništvo objavlja:

Na Tamanskem polotoku in na fronti med Melitopoljem in Zaporožjem je prišlo samo do krajevnih borb.

V odsekih ob težiščih južne in srednje vzhodne fronte so bili tudi včeraj po večini v protinapadih odbiti sovražnikovi napadi.

Južno od Velikih Luk so močnejše sovjetske pehotne in oklopne sile s podporo letalskih oddelkov prešle v napad. Boji so v polnem teku.

S fronte med Ilmenskim in Ladoškim jezerom poročajo o živahnem krajevnem bojnem delovanju.

Nemška strmoglavna letala so na Črnem morju napadla oddelek treh sovjetskih rušilcev, ki so skušali obstreljevati južno obalo Krima. Z bombnimi zadetki so bili vsi trije rušilci potopljeni.

V hudih obrambnih bojih ob kubanskem predmostju ter v južnem in srednjem odseku vzhodne fronte, so se posebno odlikovali: 2. bataljon 290. grenadirskega polka, 9. oklopna divizija iz Ostmarke, rensko-westfalska 306. in bavarska 337. pehotna divizija.

V južni Italiji so bili ob reki Volturnu odbiti ponovni napadi sovražnih pehotnih in oklopnih oddelkov po večini v protisunkih, medtem ko se v južnih Apeninih naši zadnji oddelki po zavrnitvi močnih sovražnikovih sunkov počasi umikajo proti severozapadu. Na področju pri Termoliju se nadaljuje ogorčena borba z vedno močnejšim sovražnikom.

Letalstvo je preteklo noč obmetavalo z rušilnimi bombami težkega kalibra cilje na področju Londona. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

Evropi je odprta samo ena pot

Bukarešta, v septembru. TU.

Rumunski tisk obširno razpravlja o angloameriških izjavah glede odnosov Sovjetske zveze do sosednih narodov. List »Viatza« pravi o tej zadevi naslednje: Načrti proti raznim vmesnim državam ob sovjetski meji kažejo pripravljenost Washingtona za sodelovanje z Moskvo ne glede na to, da Evropa krvavi. Še jasneje se razodeva popustljivost Amerike nasproti Sovjetski zvezi iz dejstva, da smatrajo Američani za potrebno, da je tudi Moskva zastopana v Sredozemskem odboru. Spričo tega ostaja državam vzhodne Evrope ena sama rešitev, da se z vso silo borijo proti Sovjetski zvezi, kakor to dela nemška vojska, ki je edina v položaju, da se lahko meri z boljševiško silo. **Vse razpoložljive sile Evrope se morajo danes postaviti v službo naloge, da ramo ob rami z nemško vojsko dovrše boj za rešitev Evrope pred boljševiško opasnostjo.**

Boljševiška opasnost leži danes kot težko breme na Evropi in celo demokracije bi se morale zavedati težkega zločina, ker so se postavili v službo Moskve. Tako piše »Porunca Vremii« o položaju: »Če se vprašamo, kakšne zahteve postavljajo v Sovjetski zvezi, je odgovor samo tale: **Moskva se ne bo zaustavila niti v Baltiku, ob Črnem morju ali v Podunavju, niti ob Dardanelah ali Jadranu, kajti boljševizem hoče imeti vso Evropo. In če se vprašamo, kdo bi se lahko postavil Sovjetski zvezi po robu v Evropi, bi bilo seveda naivno misliti, da bi to vojaško lahko storili Angleži in Američani, ki so morali že doslej v diplomatskih sporih z Moskvo popuščati. Edina obramba Evrope proti Sovjetski zvezi je jekleni branik nemške vojske, v katerega imamo polno zaupanje.** Če bi ta branik nekega dne ne obstojal več, bi bilo vse končano. Današnja sovjetska nevarnost bi se tedaj spremenila v najbolj strahoten polom, kar jih pozna človeštvo.

K Edenovim izjavam o angleško-sovjetskih odnosih piše »Ordinea«, da je britanski zunanji minister potrdil, da sovjetsko-britansko zavezništvo ni prekoračilo doslej okvirja omejene interesne skupnosti. Eden je pred vsem svetom izjavil, da ni med Anglijo in Sovjetsko zvezo še nobenega dokončnega sporazuma o ureditvi bodočih evropskih vprašanj. Edenove izjave, pripominja list, pomenijo poziv Kremlju, naj bi na bližnji konferenci pokazal »zadržanje večjega razumevanja«. Iz Edenovih besed pa ni mogoče spoznati, da bi britanska vlada gojila velike upe glede spreobrnjenja Moskve; nasprotno, zdi se celo zelo verjetno, da bosta London in Washington pristala zopet na nove bistvene koncesije Moskvi.

»Curentul« ugotavlja, da je Turčija kot nevtralna država z najstarejšimi diplomatskimi odnosi s Sovjetsko zvezo in prijateljsko Anglijo najbolj v stanju spoznati težnje sovjetske politike. In če se že Turčija tako boji, čeprav je zelo dobro zavarovana s pogodbami o pomoči, kakšen mora biti šele položaj drugih držav na jugovzhodu, če naj te države opirajo svoj mir samo na splošno ureditev v smislu izjav gospoda Cordella Hulla.

Otroci grade „T 34“

Ujeti padalec potrjuje pomanjkanje ljudi, lakoto in vse objemajoči vojni totalitarizem

Berlin, v septembru. TU.

Pred nedavnim se je na vzhodu prostovoljno predal nemškim oblastem, ne da bi izvršil svojo nalogo, neki sovjetski padalec, ki je bil odvržen, da bi izvršil sabotažna dejanja v nemškem zaledju. Gre za 31 letnega Nikolaja Afanasjeviča Samogorina iz Moskve. Ko so ga opozorili, da mu opisa o razmerah v Sovjetski zvezi ni treba podpisati s polnim imenom, zlasti tedaj ne, ako ima še svojce na sovjetskem ozemlju, ki bi jim s tem mogel škoditi, je odgovoril, da žal nima več svojcev. Pojasnilo, ki ga je o tem dal, nudi že samo po sebi pretresljivo sliko, kajti njegova žena Vera Petrovna je izginila kot sluga nekega političnega komisarja na Kubanu, njegova sestra Marija je padla v bitki pri Orlu in njegov 11 letni sin je izginil nekje v Sibiriji.

Torej pošiljajo tudi otroke v Sibirijo? Da, pravi Nikolaj Samogorin, ki je tudi sam delal najprej v Stalingradu in potem — po izpraznitvi tega mesta — za Uralom, in sicer v neki veliki tvornici za tanke kot tehnik in strojnik in je tako sorazmerno pozno prišel na bojišče samo. A četudi odpošiljajo tehnike in strokovne delavce iz važnih oboroževalnih središč na bojišče, gre delo naprej. »Otroci namreč pomagajo pri gradnji tanka T 34, otroci kopijejo premog v premogovnikih in otroci žanjejo tudi na polju. Njihov delovni čas dosega 14, 16 in celo 18 ur na dan. njihova hrana pa je v glavnem slab kruh, juha in krompir.« Sicer so tudi tako zgradili še vedno na tisoče tankov, toda vprašanje je, koliko časa lahko to še traja ob toliko zaposlenosti slabo prehranjevanih mladoletnikov in žensk. Ta radikalna preselitev moških iz glavnih oboroževalnih tvornic se je izvršila v maju, torej še pred začetkom velike sovjetske poletne ofenzive.

Žene in otroci v poljedelstvu, ki so še bolj osamljeni kakor v industriji, so seveda navezani zgoli na delo svojih rok, kajti traktorji počivajo zaradi pomanjkanja goriva, nadomestnih delov in mehanikov. Nikolaj Samogorin se je čudil obdelovanju polja na nemški strani, kjer se komaj razlikuje od predvojnega. Tisto malo, kar si ženske in otroci še lahko sami obdelajo na veliki površini kolhoza in sovhoza s stroji, pa morajo ponoči zavarovati s puško v roki proti ostalemu stradajočemu prebivalstvu.

Povsod lakota! Med svojim vežbanjem v četi padalcev je bil Nikolaj Samogorin zopet v Moskvi. Sam poroča, da še ni videl nikogar tako stradati, kakor strada sedaj prebivalstvo v Moskvi. Celo črna borza nima več blaga in na cesti srečuješ ljudi, ki beračijo za skorje kruha. Kdor je zdrav, je bil seveda že davno odposlan k vojakom ali »v smrt«, kakor pravijo ljudje. Ob protiletalskih topovih vidiš ženske. V 885, protiletalskem polku je služilo 600 žensk, ki so bile tako preskrbljene vsaj s prehrano. Vojaki dobivajo še vedno po 200 gr kruha ali prepečenca na dan in 100 gr ječmena. Veliko socialistično državno posojilo označuje Samogorin kot »Stalinovo goljufijo«, ki se kaže v tem, da odvzamejo delavcem za to posojilo tako visok znesek od plače, da je na primer l. 1942. znašal štirimesečne prejemke.

*

Človek bi skoro ne verjel temu poročilu o razmerah v Sovjetski zvezi, če bi ga ne bil napisal sam Nikolaj Samogorin, živ Rus, ki je videl na lastne oči, o čemer poroča. Preseneča zlasti poročilo o lakoti, da niti ne govorimo o pomanjkanju delovnih sil v industriji in poljedelstvu, kar ima seveda zelo neprijetne posledice ne le za sovjetski vojni stroj na splošno, temveč za prehrano prebivalstva še prav posebej. Zato se tudi ne čudimo, zakaj naletimo v sovjetski vojski pogosto na ženske, saj je to skoro edina pot, da si preskrbe nekaj hrane. Na teh zgledih in primerih vidimo, kakšen je boljševiški »paradiž« v resnici in kako zelo daleč je stvarnost od boljševiške propagande!

Za kaj se Amerika bojuje

Statistični urad za delo v Washingtonu se bavi v svojem poročilu z vprašanjem, kake bodo razmere v Zedinjenih državah po vojni. Poročilo ne taji bojazni, da bo Amerika doživela zopet enako delavsko bedo, kakor jo je po prejšnji vojni. Urad za delo računa, da bi bilo že 6 mesecev po koncu vojne 12 milijonov brezposelnih, ako se ne bo industrija pravočasno preuredila in prešla iz vojne v mirovno proizvodnjo. Urad za delo računa, da se bo kakih 8 do 9 milijonov vojakov vrnilo v meščansko življenje, 6 milijonov delavcev pa bo odpuščenih iz oboroževalne industrije, pri čemer je že upoštevano, da bo del delavcev oboroževalne industrije ostal zaposlen pri mirovni proizvodnji. Ta grozeči problem se ne bo dal rešiti prej kakor v teku poldrugega leta. Zato svetuje urad za delo, naj se pravočasno poskrbi za prenosnovo proizvodnje in naravna tok delavskih sil v mirovno proizvodnjo.

To svarilo delavnega organa bo v Rooseveltovem krogu naletelo najbrž na gluha ušesa. Ameriškemu imperijalizmu je sedaj popolnoma vseeno, kaj se bo zgodilo z Zedinjenimi državami po vojni. Plutokratom in Židom gre samo za to, da iz vojne iztisnejo čim več dobička in ljudstvo ožmo do zadnje kapljice. Ako pri tem narod propade, se Roosevelt in njegova druščina ne bodo požurili, da bi našli sredstva za preprečenje delavske bede.

Pest je klena, srce je vroče...

Vprav čas, v katerem živimo, zahteva od vsakega slovenskega rodoljuba, da stopi sam pred javnost in pohvali vse tisto, kar je pohvale vredno, in okara vse tisto, kar je slabega in škodljivega za naš narod.

Da smo si na jasnem: govorim kot slovenski domobranec. Treba je odpreti oči vsem, ki še niso spregledali, in dati z zgledom poguma onim, ki oklevajo.

Treba je, da nas vidijo vsi, kdo smo. Nismo ljudje sumljivih preteklosti, zato si upamo podati zagovor iz oči v oči pred vsakomur, ki ga smatramo za to vrednega in merodajnega. In to ob vsakem času in na vsakem mestu.

Če se ozremo nekoliko okoli, bomo zapazili, da se je podoben proces izvršil tudi v Srbiji pred dvema letoma, kjer je s krepko roko in s poštenimi, predvsem mladimi srci rešil svojo domovino general Milan Nedić. Srbski narod je spregledal in prebolel najhujšo bolezensko krizo, nemške oblasti pa so z energičnimi ukrepi zatrle komunistične oddelke in njihovo podtalno delovanje.

Pri nas so se zdele italijanske vojaške oblasti milejše, vendar je bil to le videz.

Tega, da so podpirale na tihem partizanstvo in ovirale protikomunistične oddelke, kadar so hoteli izvesti kako uspešnejšo akcijo, tega ne morejo opravičiti niti pred Bogom, niti pred ljudmi, niti po mednarodnem vojnem pravu. Danes se borijo boljševiški vojaki ramo ob rami z našimi partizani za »osvoboditev« slovenskega naroda. Vsi tisti pa, ki se upirajo temu nasilju, vsi tisti so »bela garda« in izdajalci.

Te burke je dovolj in mi vemo le za eno zdravilo: svinec!

Poznamo dvoje stališč. Prvo je nacionalno, ki postavlja narodne interese pred vse druge. Nasprotno mu je internacionalno stališče, iz katerega sledi tudi logično dejstvo, da je našemu komunistu ljubši, recimo, kitajski komunist kakor sto Slovencev nekomunistov.

Na prvem stališču stojimo mi in smo zato popolnoma upravičeni, na drugem pa se zbirajo internacionalni izvržki in njihovi podzavestni in zaslepljeni sluge, katerim so določili premeteni marksisti posebne služabniške prostore z naslovom OF.

Ta dva tabora sta si torej v bistvu tako nasprotna, da bi bilo naivno govoriti o strpnosti, kaj šele o sožitju. Tak sporazum bi pomenil v resnici nesporazum.

Vsa Dolenjska, vsak otrok vé, da so podpirali badoljevski izdajalci že od nekdaj naše partizane, le trdoglava Ljubljana ne. Vsak Dolenjec ve o partizanskih grozodejstvih, le neizkušeni Ljubljančani govorijo o teh teroristih kot serkljani in presiti edinček o lakoti: »Eh, saj niso tako strašni kakor jih slikajo belogardisti!«

V nas pa, ki živimo med našimi domobranci, med nepokvarjenimi kmečkimi sinovi, se dviguje srd in Bog nam bo odpustil maščevanje. Pridite, gospodje novinarji, in slišali boste o grozodejstvih, o kakršnih se upira poštenemu človeku že samo misliti.

Pridite, postavljali boste vprašanja, mali štirinajstletni in petnajstletni Lojzek in Nacek vam bosta odgovarjala izpod sivozelenega šlema: »Dom je zgorel, bratje mrtvi, starši izginuli in — partizane sovraživa!«

Pridite, to ni izmišljeno, o tem se boste sami preverili.

Našo inteligenco, ki še po vseh dokazanih sleparijah rdečih ni spregledala njihovega zahrbtnega namena, smatramo — to si drznemo izjaviti vedno in povsod — za zlonamerno ali neumno. Prvo zasluži kazen, se razume samo po sebi, druga, neumnost, pa je hujša od greha in se je treba zanjo v takih časih še bolje pokoriti.

Rdeči del inteligence bomo onemogočili in za grehe občutno kaznovali.

Vsem, ki si delajo utvare, predočujemo tole:

Prvič. vojne ne bo konec že jutri in slovenskim domobrancem bo uspelo očistiti svojo zemljo elementov, ki nimajo do nje nobene pravice.

Drugič. Vsem tistim mladeničem, ki jim je moda bistvo življenja in gojijo politiko le takole za sport, pri tem pa se postrani posmehujejo trpečim domobrancem, vsem tistim zagotavljamo, da sta le dve poti: puška in kramp. Na prvo pot je šel cvet naše idealne in požrtvovalne mladine, na drugo pot bomo prisilili — ne dvomite v to! — tiste, ki so rušili in bili krivi rušenju naših domov.

Tretjič. Vsem tistim, ki čakajo sedé in previdno, da jim bomo reševali glave in bodočnost mi, medtem ko se bodo oni pripravljali z izpiti in zvezami za bodoče življenjske položaje, si drznemo povedati, da so špekulanti. Čez čas jim bomo znali še enkrat, vendar odločneje namigniti na samo dve možni poti: k puški in krampu. V tej zvezi pa je še resnica, da je nemogoče sedeti na dveh stolih, posebno še, ker lezeta narazen.

Ne bojimo se, zakaj domobranci na položajih in v vojašnicah ter naši prijatelji in naborniki končujejo svojo koračnico:

»Pest je klena, srce je vroče, narod naš umreti noče!«

Ljenko Urbančič.

Mussolinijev dar za prebivalstvo Bologne

Milan, 7. okt. R. Duce je določil za prvo pomoč hudo prizadetemu prebivalstvu Bologne, ki je bila dne 25. septembra žrtev ponovnega terorističnega letalskega napada s strani Angležev in Američanov, 3 milijone lir.

Ameriški rop umetnin v Sredozemlju

Rim, 7. okt. R. O ropu umetnin v Sredozemlju, ki ga je Roosevelt uradno organiziral, poročajo: V Neaplju je prišlo k ravnatelju narodnega muzeja vojaško odposlanstvo ter zahtevalo pojasnila o shrambi najdragocenejših muzejskih redkosti. Muzej ima posebno izbrane izkopnine iz zgodovinskih mest Pompejev in Herkulaneja. Lastnik zbirke starih siciljskih novcev, neki zasebni učenjak iz Palerma, je bil od vojaških oblasti prisiljen, naj izroči svojo zbirko ameriški komisiji. V Alžiru so Američani izropali številne dragocene umetnine. Ameriški listi poročajo iz Washingtona, da je prispela v Ameriko nepoškodovana znanstvena in zelo dragocena zbirka arheološkega muzeja v Alžiru.

Boljševiška propaganda v Maroku

Tanger, 7. okt. R. V maroškem mestu Casablanci razvijajo boljševiki živahno delo. Razpuščene boljševiške strokovne organizacije so bile zopet obnovljene. Znameniti francoski boljševik Greser prireja zborovanja.

Židje proti švedski nevtralnosti

Stockholm, 7. okt. R. Neka objava švedske socialistične stranke pravi: Močne sile na Švedskem so mrzlično na delu, da bi uničile švedsko nevtralnost. Med te sile spadajo predvsem židovski velefinančniki. Objava socialistične stranke pravi dalje: Židje nna Švedskem silno hujskajo proti Nemčiji, izvajajo sabotažo in sodelujejo pri vojnih dejanjih Angležev in njihovih zaveznikov. Židovstvo se mora zaradi tega smatrati za vojujočo se stranko.

Židje zahtevajo neoviran dostop v Palestino

Washington, 7. okt. R. Več sto merodajnih činiteljev ameriškega židovstva je prispelo v Washington, da bi izročili ameriškemu predsedniku spomenico, v kateri zahtevajo neoviran dostop v Palestino.

Fantastični načrti ameriških Židov

Lizbona, 7. okt. R. Ameriška vlada namerava ustanoviti svetovno banko. Židovski ameriški finančni minister Morgenthau je obrazložil ta načrt pred zastopniki ameriških bank. Ta banka naj bi prevzela izdajo valut vsega sveta, s čemer bi bilo seveda vse denarništvo postavljeno pod kontrolo ameriških Židov.

Smuts pojde tudi v Ameriko

London, 7. okt. R. Predsednik Južnoafriške unije Smuts, ki je mudi v Angliji, bo po nekaterih trditvah obiskal tudi Zedinjene države. Včeraj je prisostvoval seji britanskega vojnega kabineta.

Visoka šola za socialne vede na Finskem

Helsinki, 5. okt. R. V finski prestolnici je bila otvorjena visoka šola za socialne vede, v kateri se bo izobraževal naraščaj za občinske uprave in socialno skrbstvo.

Dva angleška rušilca potopljena na Pacifiku

Tokio, 7. okt. R. Japonske podmornice so potopile, kakor se je sedaj zvedelo, preteklo nedeljo dva angleška rušilca, ki sta bila na izvidništvu nad južnim Pacifikom. Potopljena rušilca sta pripadala razredu »Admiral«. Imela sta po osem cevi za torpede. Japonsko vojno poročilo javlja dalje, da je japonsko letalstvo izvedlo uspešne bombne napade na sovražna oporišča na otokih Guanov in Trobrijan na vzhodnem koncu Nove Gvineje. Japonska letala so bombardirala izbrane vojaške cilje na otokih.

Japonski napadi na ameriška letališča

Tokio, 7. okt. R. Z japonskega oporišča na Kitajskem poročajo: Japonski letalski oddelki ki operirajo od poletja na Kitajskem, uničujejo s podvojeno silo sovražna letališča. Posebno hudi napadi so bili izvršeni na ameriška letalska oporišča Kvinan, Kvelin in Gandhi. Japonske izgube so malenkostne.

Proglasitev filipinske neodvisnosti 14. oktobra

Tokio, 7. okt. R. V japonski prestolnici je bilo objavljeno, da bo neodvisnost Filipinov proglašena 14. oktobra.

Tokio, 7. okt. R. Bližnja proglasitev neodvisnosti Filipinov je izzvala med filipinskim prebivalstvom silno navdušenje. Prvi predsednik nove samostojne filipinske države dr. Laurell je opominjal Filipince, naj se izkažejo vredne svobode in neodvisnosti.

Anglija ne bo dala Indiji svobode

London, 7. okt. R. Angleški notranji minister je v nekem govoru namignil, da Anglija ne misli dati Indiji svobode. Razen tega je zagotavljal, da bo Anglija zastavila v vzhodni Aziji vsa svoja vojna sredstva in ne bo pustila Američanov samih. Opozarjal je na Avstralijo in Novo Zelandijo, katerih usoda je odvisna od izida borbe na Tihem oceanu.

Bangkok, 7. okt. R. Vrhovno sodišče v Indiji je zopet obsodilo štiri vodilne Indijce na smrt. Obsojenci so se zavzemali za neodvisnost Indije.

Lakota v Kalkuti

Stockholm, 7. okt. R. Dopisnik »Daily Heralda« piše o lakoti v Kalkuti: V stradajočem mestu se vidijo podnevi in ponoči vozovi, na katerih prevažajo onemogle v bolnišnice. A tudi tam zanje ni več pomoči.

Izpodkopana morala indijskih čet

Rangun, 7. okt. R. Podoficir, ki je pobegnil iz angleške indijske vojske, poroča o kaotičnih razmerah v Indiji. Lakota, ki vlada v Indiji, je še bolj izpodkopala moralo indijskih čet. To velja tudi za kitajske čete zaradi česar sta bili dve kitajski diviziji, ki sta razporejeni ob meji, postavljeni pod ameriško poveljstvo.

Nazadovanje proizvodnje premoga v Angliji

London, 7. okt. R. Tajnik angleške rudarske zveze Edwards je izjavil na nekem zborovanju rudarjev, da so dobave angleškega premoga dosegle do sedaj najnižje stanje od izbruha vojne.

Nemški proizvodi na velesejmu v Smirni

Carigrad, 5. okt. TU. List »Tašviri Efkiar« poroča v daljšem članku o mednarodnem velesejmu v Smirni, od 20. avgusta do 20. septembra. V članku se osobito pohvalno omenja ureditev nemškega paviljona in izdelkov, ki so bili razstavljeni v njem. Nemški paviljon je vsekakor stal na čelu vsej inozemski udeležbi ter je bil najbolj založen z razstavljenim blagom.

Kronika

Prehrana zagotovljena

Obveščeni smo, da so nemška oblastva zagotovila naši pokrajini potrebno prehrano. Zaradi tega naj bodo prebivalci brez skrbi in bojazni. V nekaj dneh bo aprovizacija v popolnem in normalnem redu, tako da ni v tem pogledu umestna nobena zaskrbljenost in nobena bojazen.

★

* **Prva letošnja daritvena nedelja v Nemčiji** je prinesla za zimsko pomoč 55 in četrt milijona mark. Lani je bilo prvo nedeljo zbranih nad 40 in pol milijona mark. Torej znaša prirastek 35.7%.

* **Evropa ima spet dobro vinsko letino.** V zgodovini evropskega vinogradništva nista redka po dva zapovrstna dobra vinska letnika. Po lanski splošno dobri letini je trta tudi letos prav zadovoljivo obrodila. Nemški listi poročajo, da je letina letos še izdatnejša kakor lani, ker je mila zima splošno prizanesla trsju, vreme pa je bilo vseskoz ugodno.

* **Gandhi je praznoval** svoj 74. rojstni dan v zaporu v Pooni. Prebivalstvo Madrasa, Bombaya in drugih pokrajin je hotelo prirediti manifestacije, ki pa so bile strogo zabranjene.

* **Protiboljševiška razstava v Marseillu** je bila svečano otvorjena v navzočnosti nemških in francoskih predstavnikov. Prirejena je pod naslovom »Boljševizem proti Evropi«.

* **Poslušanje sovražnih radijskih oddajnih postaj je v Italiji strogo prepovedano.** Generalfeldmaršal Kesselring je ta razglas objavil v nedeljo in zlasti svari pred poslušanjem hujskajočih govornikov in nagovorov izdajalca Badoglia.

* **Število porok na Japonskem** je v zadnjih dveh letih močno naraslo. Zanimivo pa je, da je povprečna starostna doba poročencev padla v zadnjih desetih letih pri obeh spolih za pet let v primeri s prvim desetletjem po svetovni vojni. Pri nevestah je 22. pri moških pa 27 let. Svatovščine so zaradi vojne zelo skromne.

* **V Kairu in Aleksandriji** je že pred sedanjo vojno bilo izredno mnogo otrok, ki so se potepali po mestu kot brezdomci. V teku vojne je število malih potepuhov naraslo na 10.000. Kradejo, plenijo in živijo v najbolj žalostnih razmerah, kakor to ugotavljajo egiptovski listi.

* **Knjiga s sedmimi pečati.** »Völkischer Beobachter« je objavil članek z naslovom »Kraljevska rezerva«. V tem članku se bavi z osebo italijanskega prestolonaslednika Umberta, o katerem pravi, da se je najraje šetal v svoji generalski uniformi ter je stvoril pogoje za izdajstvo že leta 1941, ko je postal vrhovni poveljnik italijanske vojske v srednji in južni Italiji. Ves čas vojne princ Umberto ni bil na bojišču. Ta bivši general in maršal Italije ni še nikoli videl, kako se strelja iz puške ali kako se razpoči granata. Ob času, ko je sovražnik prvič stopil na italijansko ozemlje, piše »Völkischer Beobachter«, je smatral Umberto za najnujnejšo stvar, da pošlje svojo soprogo in otroke v nevtralno Švico.

* **Majhen izvoz pomaranč iz Španije.** Po cenitvah zasebnikov je znašal izvoz pomaranč iz Španije leta 1942-43 samo 180 tisoč ton nasproti 251.000 tonam v prejšnjem letu in 354.000 tonam v letu 1940-41. Vzrok nazadovanja izvoza je v večji potrošnji doma.

* **Ko gre jelenjad po plemenu, imajo** lovci svoje velike praznike v prirodi. Pri nas je redko v navadi, da bi lastniki revirjev proti plačilu dovoljevali odstrel jelenov, drugod pa je to po sebi umevno. V madžarskih dnevnikih je na primer objavljen oglas, ki ponuja odstrel dveh jelenov na ravnem gosposkem lovišču, stanovanje in oskrbo pa dobi lovec v gradu.

* **Samega sebe je ovadil.** V kopališču v Odenburgu je bila nekemu uradniku ukradena listnica z denarjem in dokumenti. Tat pa se je menda skesal ter je listine v kuverti poslal okradencu. Ko je uradnik pregledal listine, je našel med njimi tujo izkaznico, po kateri je policija kmalu nato izsledila neprevidnega tata.

IZ LJUBLJANE

Opozorilo poveljstva slovenskega domobranstva

Poveljstvo slovenskega domobranstva je zvedelo, da hodijo po hišah osebe v kombiniranih uniformah ter vršijo hišne preiskave in aretacije. Opozarjamo vse, da člani slovenskega domobranstva nisо dobili za to nikakega povelja. Zato naj vsakdo osebe, ki bi pod krinko slovenskega domobranstva hotele vršiti samolastno hišne preiskave, preda stražniku. Obenem opozarjamo, da se bo proti vsakomur, ki bi žalil ali se nepovoljno izražal o slovenskem domobranstvu, uvedel postopek takoj na mestu. **Poveljstvo slovenskega domobranstva.**

*

u— **Našim gospodinjam.** V prehodni dobi, ko se vsa naša uprava na novo organizira, da bo čim bolje uradovala in stregla koristim prebivalstva, so nastale nekatere neizbežne motnje, ki sicer niso bile preobčutne, vendar so zadostovale, da so marsikateri gospodinji povzročile skrbi. Oskrba s prehrano in vobče preskrba zimske zaloge je pripravila večino gospodinj do tega, da so začele oblegati trgovine in so pokupile marsikaj potrebnega pa še več nepotrebnega. Hitele so nakupovati krompir, kjer so ga le mogle dobiti kak kilogram, vse po pretiranih cenah. Kajpada je črna borza imela visoko konjunkturo. In ker imamo tudi v Ljubljani ljudi, ki jim je vojna pripomogla do bogastva, so črni borzijanci lahko temeljito navili cene. Toda danes lahko rečemo, da je bila njihova konjunktura le kratkotrajna in da se ne bo več vrnila. Vsem našim gospodinjam sporočamo v pomirjenje, da je skrbstvo za prehrano vse Ljubljane na najboljšem tiru. Podrobnosti še ne moremo objaviti, ker za to nismo ne pristojni ne pooblaščeni. Zgodilo se bo vse o pravem času. Prehrana prebivalstva je povsem zagotovljena, tudi v pogledu krompirja. Kar komu pritiče na živilske nakaznice, bo v teku meseca dobil. Poznejše določbe bo pa Prehranjevalni zavod pravočasno in podrobno objavil. Ni se treba bati gospodinjam, da bi bile prikrajšane. Zato zlasti tistim, ki ne potrebujejo res nujno živil za določeni dan, svetujemo, naj ne tratijo časa in živcev z dolgotrajnim postavanjem pred trgovinami.

u— **Poroka.** V Ločniku pri Gorici sta se poročila gdč. Jela Vukova iz znane primorske rodbine in g. Rajko Dobrota, koncepti uradnik Finančne direkcije v Ljubljani. Čestitamo!

u— **Poziv hrvatskim državljanom.** Vsi hrvatski državljani, pristojni na zgodovinskem ozemlju NDH, so dolžni prijaviti se zaradi evidence v konzulatu NDH v dneh 8. in 9. t. m. od 8. do 12. ure in sicer 8. t. m. z začetnico A do M, 9. t. m. N do Ž.

u— **Tudi včeraj smo imeli prijetno toplo** vreme, kakor že vse zadnje dni. V sredo je živo srebro spet doseglo 20.8° C, sonce je prijazno obsevalo Ljubljano in pokrajino, bil je idealen jesenski dan. Čez noč se je nebo pooblačilo in barometer je nekoliko padel. Zjutraj smo zabeležili 12° C. Ko pa se je dvignila megla, je spet posijalo sonce in oblaki so zginili z neba. Vneti in vztrajni kopalci se ponekod še pridno sončijo in skačejo tudi v vodo. Se pač redko primeri, da se lahko kopamo tudi še v oktobru.

u— **Železostrugarje sprejme železniška kurilnica** v Ljubljani in naj se reflektanti zglase osebno tamkaj (vhod iz Vilharjeve ceste).

u— **R. Kipling-ova »Džungla« I. in II. del** je pravkar izšla v **Knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.**

u— **Nesreče.** Z drevesa je padel in si zlomil desnico 20letni krojaški pomočnik Franc Berčič iz Ljubljane. Pri padcu iz avtomobila se je poškodoval na glavi 38letni šofer Alojz Stopar iz Ljubljane. Levo nogo si je zlomil pri padcu 38letni delavec Ciril Remškar iz Loga. Pri čiščenju oken je padla in si poškodovala desno nogo 17-letna hčerka služitelja Vanda Medvedova iz Ljubljane. Ponesrečenci se zdravijo na kirurškem oddelku ljubljanske splošne bolnišnice.

u— **Prijave za abonma.** Do 12. t. m. spremajo v veži dramskega gledališča prijave za abonma. Do vštevši 7. t. m. so lanskim abonentom rezervirani njihovi sedeži; od 8. t. m. pa bodo sprejemali nove abonente. Namesto Premierskega abonmaja bo letos red »Prvi«, ki bo dobil nekaj dramskih in opernih premier, vendar pa bodo v glavnem premiere izven abonmaja. Prijave od 10. do 12. in od 15. do 17 .ure.

u— **Prijave inventarja za tekstilne,** oblačilne predmete ter obutev, se morajo vložiti najkasneje do sobote 9. t. m. pri **Pokrajinskem svetu** korporacij. Predpisane tiskovine naj prizadeti trgovci, industrijci ter obrtniki takoj dvignejo v Trgovskem domu.

u— **Državno učiteljišče v Ljubljani.** Ravnateljstvo učiteljske šole v Ljubljani sporoča, da bo otvoritvena služba božja v ponedeljek dne 11. oktobra ob 8. uri v cerkvi Srca Jezusovega. Učencem in učenkam I. razreda vadnice ni treba priti k službi božji. V šolo pa naj pridejo: učenci od 1. do 4. razreda deške vadnice v torek dne 12. oktobra ob 8. uri, učenke dekliške vadnice isti dan ob 9.30 (ob pol desetih). Učenci in učenke učiteljišča bodo vrstni red pouka zvedeli v cerkvi dne 11. oktobra. Ta razpored bo nabit tudi v veži na oglasni deski. Ravnatelj.

u— **Na I. moški realni gimnaziji v Ljubljani** (Vegova ulica) bo otvoritvena služba božja v ponedeljek 11. oktobra ob 8. uri v cerkvi sv. Jakoba. Učenci naj pridejo v cerkev, po maši se zberejo učenci I. razreda v avli, kjer se bodo razdelili na oddelke. Učenci 2. in 3. razreda in 4. c, d, e pa gredo v svoje učilnice. Ostali učenci pa naj pridejo v svoje učilnice ob 10.30. — Ravnateljstvo.

u— **I. deška meščanska šola na Prulah in I. dekliška meščanska šola pri Sv. Jakobu v Ljubljani** imata otvoritveno službo božjo v ponedeljek dne 11. oktobra ob 9. uri v cerkvi sv. Jakoba.

u— **Na II. ženski realni gimnaziji** v Ljubljani se bo pričel pouk v ponedeljek 11. t. m. s službo božjo, ki se bo vršila v stolni cerkvi ob 8. uri zjutraj. Pri službi se bo objavilo, kje se bo vršil pouk.

u— **Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15.** za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti in Višji trgovski tečaj ter ostale tečaje se vrši vsak dan dopoldne in popoldne ob običajnih uradnih urah redno do 9. oktobra. Informacije, nove prospekte daje ravnateljstvo.

u— **Knjigovodstva, korespondence, stenografije, jezikov, strojepisja,** se naučite v posebnem dnevnem ali večernem tečaju, ki prične 15. oktobra. Informacije: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15.**

u— **Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2.** Redno vpisovanje za šolsko leto 1943-44 se vrši dnevno. Pričetek pouka 11. t. m. **Ravnateljstvo.**

Z Gorenjskega

Zahvalni praznik za žetev na Gorenjskem je bil prvič v Kranjski gori, kjer se je zbralo mnogo prebivalstva. Ko se je pripeljal okrožni vodja dr. Hochsteiner iz Radovljice, je sprejel venec žita ter kruha in soli iz rok treh krajevnih kmetskih voditeljev Gornje Savske doline. Z njim so prišli tudi drugi predstavniki oblastev.

V Kranju je umrla ga Ana Pirčeva, rojena Likozarjeva, vdova pokojnega blagajnika kranjske Mestne hranilnice, v starosti 73 let. Bila je splošno znana in priljubljena. — V septembru so v Kranju zabeležili samo 7 smrtnih primerov in 38 rojstev, porok pa je bilo sklenjenih 26.

V slavnostnem tednu ob obletnici koroškega plebiscita je bilo v torek dopoldne v dvorani grbov v celovškem deželnem dvorcu odkritje spomenika prvega koroškega okrožnega vodje Huberta Klausnerja. Kip je ustvaril prof. Dobner. K svečanosti so prišli okrožni vodja dr. Rainer, vdova Heli Klausnerjeva, voditeljski zbor stranke, državnih oblastev in vojske kakor tudi častni oddelek koroških čet armade generala Dietla. Zvečer je bila slavnostna repriza Mozartove »Čarobne piščali«. V sredo ob 11. je dr. Rainer otvoril 69. razstavo koroškega umetniškega društva. Ob 18 je bil v deželnem dvorcu generalni apel protiletalske zveze, zvečer pa v hotelu »Sandwirt« velik koroški večer za ranjence. Med drugimi sta sodelovali godba in plesna skupina iz Borovelj.

Stroge kazn za črne borzijance. Kazenska zbornica za zasedena področja Koroškega in Kranjskega je po večdnevni razpravi obsodila 21 oseb, ki so se pregrešile zoper predpise o prehrani. Peter Popovič, premožen lastnik žage in mlina pri Sv. Križu, je nakupil več tisoč točk oblačilnih nakaznic, tkanine, usnje in moko, kar je potem razprodajal po pretiranih cenah. Kot ljudski škodljivec je bil obsojen na smrt. Melita Engelsbergerjeva, nameščenka gospodarskega urada v Kranju, ki je kradla oblačilne nakaznice za Popoviča, je obsojena na domrtno ječo. Nadalje so zaradi podobnih pregreškov, vendar v manjšem obsegu, obsojeni: Franc Šober, trgovec iz Pristave, na 10 let ječe in 10.000 mark globe, Franc Debelak, mlinar iz Škofje Loke, na 8 let ječe in 10.000 mark globe, Franc Rotter, trgovec iz Tržiča, na 6 let ječe in 5000 mark globe, ostal obtoženci pa so bili obsojeni na zapor in manjše globe. Petru Popoviču je bilo zaplenjeno vse premoženje.

Iz Hrvatske

Delavnost Nemške akademije v Banjaluki. Po kratkem odmoru bo Nemška akademija začela spet z delom. Lektorat akademije je sklenil prirediti več prireditev in predavanj kakor prejšnje leto. Razen tega bo tudi tečaj za nemščino.

Protikomunistična razstava v Banjaluki. Pred kratkim je bila zaključena v Banjaluki protikomunistična razstava »Evropa v borbi«. Obiskalo jo je nad 25.000 ljudi. Petindvajsettisoči posetnik, železniški uradnik Josip Tomljenović, je dobil 10.000 kun nagrade.

Življenje v Šibeniku se vrača v stari tek. Hrvatski listi pišejo: Od 15. aprila 1941 je vihrala nad mestom in šibeniško luko italijanska zastava. Zdaj se je to popolnoma hrvatsko mesto spet vrnilo k matični deželi. Šibenik je v morju zastav. Ljudje odstranjujejo italijanske napise, begunci se vračajo, življenje v mestu pa prehaja v stari tek.

Velike količine zaplenjenega vojnega materiala. Vojni poročevalec Hans Wurn piše, da so po hitri razorožitvi italijanskih [illegible] Hrvatje in Nemci v dalmatinskem [illegible]lnem pasu dobili velike količine vojnega gradiva, živil in oblek.

Proslava priključitve Dalmacije na Dunaju. Preteklo soboto in nedeljo so dunajski Hrvati proslavili priključitev jadranskih krajev Hrvatski. Društvo »Hrvatska prosveta« je v prostorih konzulata imelo prireditev, na kateri je govoril tudi poslanik dr. Karčić. Sledil je umetniški del sporeda.

Veliko gledališče v Zagrebu je že začelo s predstavami. V tem tednu je bila v torek na sporedu Mascagnijeva »Cavalleria rusticana« in Leoncavallovi »Pagliacci«, v sredo O'Neillova »Ana Christie«, v četrtek pa Puccinijeva opera »Madame Butterfly«. Cene so od 131 do 312 kun.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 9. oktobra, ob 16.: Nevesta s krono. Izv. Cene od 18 lir navzdol.
Nedelja, 10. oktobra ob 14.: Deseti brat. Izven. Cene od 18 lir navzdol. — **Ob 17.: Veliki mož.** Izven. Cene od 18 lir navzdol.
Četrtek, 14. oktobra ob 16.30: Cvetje v jeseni. Krstna predstava. Otvoritev dramske sezone. Izven. Cene od 22 lir navzdol.

Otvoritev dramske sezone bo v četrtek 14. t. m. s krstno predstavo »Cvetje v jeseni«. Igra, ki jo je spisal O. Šest, je dramatizacija J. Tavčarjeve istoimenske povesti in obsega s prologom in epilogom 13 slik. Dramatizator je uporabil izključno originalni Tavčarjev tekst, prizore iz knjige pa je postavil v tak vrstni red, kot najbolj odgovarja odrskim zahtevam. Uprizoritev je scenično postavljena v stalen odrski okvir, posamezne slike so zvezane s petjem narodnih pesmi, ki jih je izbral in priredil vsebini igre primerno prof. Matija Tome. Pel jih bo Petrovčičev kvartet. Igro je zrežiral prof. Šest.

OPERA

Sobota, 9. oktobra, ob 16.: Madame Butterfly. Izven. Cene od 32 lir navzdol.
Nedelja, 10. oktobra, ob 16.: Zemlja smehljaja. Izven. Cene od 32 lir navzdol.
Sreda, 13. oktobra, ob 16.: Traviata. Izven. Cene rd 32 lir navzdol.

Otvoritev operne sezone je predvidena za soboto 16. t. m. Peli bodo Gluckovo opero: »Orfej in Evridika«. Partije Evridike, Orfeja in Amorja so zasedene z Vidalijevo, Golobovo in Ribičevo. Dirigent: D. Žebre; režiser: C. Debevec; koreograf: P. Golovin.

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 8. OKTOBRA 1943

8.30—9.00: Jutranji pozdrav. 9.00—9.20: Poročila v nemščini in slovenščini. Prekinitev oddaje. 12.20—12.30: Uvod. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.45—14.00: Melodija in ritem. Igra »Ritmični orkester«. 14.00—14.15: Poročila v nemščini. 14.15—15.00: Popoldanska glasba. 15.00: Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva. — Prekinitev oddaje. — 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—17.45: Zabavni koncert. 17.45—18.00: Iz novih pesnitev — predavanje. — Prekinitev oddaje. 19.00—19.30: »Fantje na vasi« pojo. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva v italijanščini. Napoved programa za naslednji dan. 19.45—20.00: Mala medigra. 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.00: »Glasba velikih mojstrov«. Igra Radijski orkester, vodi dirigent Drago Mario Šijanec. 21.00—22.00: Kakor Vam ugaja. 22.00—22.10: Poročila v nemščini. Konec oddaje.

GOSPODARSTVO

= **Žagar: »Družinske doklade za delavce Ljubljanske pokrajine.«** Blagajna za družinske dokiade je skupaj s pokrajinsko sekcijo odbora za družinske dokiade izdala priročno knjižico »Družinske dokiade za delavce Ljubljanske pokrajine,« ki jo je priredil Maksimilijan Žagar. Knjižica vsebuje v pregledni obliki vsa pojasnila, ki so potrebna delavcem in nameščencem v zvezi z družinskimi dokladami. Vsebuje vse predpise o družinskih dokladah k delavskim in nameščenskim plačam, kakor so vzakonjene za Ljubljansko pokrajino in za domače delavstvo, ter obenem razlaga zakonske predpise po sedanji uradni praksi. Družinske doklade so v Ljubljanski pokrajini nova ustanova na področju socialnega prava. Zato bo s to knjižico ustreženo ne le delavcem in nameščencem, ki so dokiad deležni, temveč tudi delodajalcem, uradom in vsem onim, ki imajo s stvarjo opraviti ali se zanjo zanimajo. Delavci, nameščenci, delodajalci in drugi interesenti dobe knjižico brezplačno pri Zavodu za socialno zavarovanje, pri Bolniški blagajni trgovskega bolniškega in podpornega društva, pri Bolniški blagajni Merkur in pri Glavni bratovski skladnici v Ljubljani.

= **Vpliv zračne vojne na nemški obtok bankovcev.** O tem vprašanju razpravlja znana nemška gospodarska revija »Bankwirtschaft«, ki ugotavlja, da je v zvezi z zračno vojno in preselitvijo prebivalstva iz ogroženih mest nastala večja potreba po bankovcih. Na eni strani so potrebovali več gotovine oni, ki so se izselili, na drugi strani pa so morali tudi denarni zavodi poskrbeti za višje gotovinske rezerve, da lahko v vsakem trenutku izplačajo potrebne zneske. V zvezi z nastalimi potrebami so bili v kratkem času izdani potrebni ukrepi, da se onim, ki so se izselili iz ogroženih mest, omogoči v novem kraju bivanja dviganje gotovine na podlagi hranilnih knjižic denarnih zavodov iz kraja prejšnjega bivališča, kar je bilo najprej uvedno za hranilne knjižice vseh nemških hranilnic, pozneje pa še za vloge pri velebankah. Kolikor pa je zračna vojna uplivala na povečanje obtoka bankovcev, ni v tem nič vznemirljivega, saj gre samo za pretvoritev hranilnih vlog v bankovce, ki ne pridejo v obtok, ker predstavljajo le začasno povečanje blagajniških rezerv posameznikov in tudi nimajo za posledico večjega povpraševanja po blagu.

= **Nove delniške družbe na Hrvatskem.** V zvezi z nacionalizacijo podjetij je bilo v zadnjih dveh letih ustanovljenih na Hrvatskem mnogo novih delniških družb. Za razdobje od začetka aprila do konca leta 1941 beleži statistika ustanovitev 36 delniških družb z glavnico 255.9 milijona kun; v letu 1942 je bilo ustanovljenih 67 delniških družb z glavnico 688.2 milijona kun, letos v šestih mesecih pa je bilo ustanovljenih 24 novih delniških družb z glavnico 79 milijonov kun. Skupaj je bilo torej v dveh letih in 3 mesecih ustanovljenih 127 novih delniških družb z glavnico 1023 milijonov kun. V istem razdobju je 15 obstoječih delniških družb zvišalo glavnico za 159 milijonov kun, likvidiranih pa je bilo 57 družb z glavnico 82 milijonov kun.

= **Prenosna taksa za nepremičnine na Hrvatskem.** S posebno zakonsko naredbo je bila taksa za prenos nepremičnin na Hrvatskem znižana na 20% (brez samoupravnih doklad). Istočasno je bila izdana druga zakonska odredba, ki omogoča onim, ki so sklenili kupoprodajne pogodbe za nepremičnine po 30. aprilu 1941, pa niso nakupa prijavili zaradi odmere takse, da lahko sedaj naknadno prijavijo kupoprodajno pogodbo ne da bi se izpostavljali kazenskim sankcijam. Seveda morajo plačati ono pristojbino, ki je bila veljavna v času zaključenja pogodbe. S prijavo se ustavi tudi eventualno kazensko postopanje ali izterjava izrečene kazni zaradi neprijave.

URADNI RAZGLASI

OBVESTILA ŠEFA POKRAJINSKE UPRAVE V LJUBLJANI

Vse zainteresirane osebe, ki žele, da se jim dado zopet na razpolago prostori, ki so bili svojčas zaseženi in zasedeni od italijanskih vojaških oblasti, v kolikor so sedaj prazni, se obveščajo, da je treba vložiti posebno prošnjo na Pokrajinsko upravo, oddelek I. z opisom sedanjega stanja prostorov. — Predsednik: **Rupnik, s. r.**

*

Interniranci, ki so se vrnili iz koncentracijskih taborišč in ki posedujejo denarne bone, katere so izdala omenjena taborišča, ali ki imajo kakršne koli terjatve napram upravam dotičnih taborišč, smejo prijaviti svoje terjatve Ravnateljstvu računovodstva pokrajinske uprave v Ljubljani. Prijave se morajo predložiti do 31. oktobra 1943. Predsednik: **Rupnik** m. p.

*

One osebe, javni in privatni zavodi ter podjetja, ki imajo kako terjatev napram italijanskim oboroženim silam, morejo predložiti tozadevno prijavo, opremljeno s potrebnimi dokazili, na Ravnateljstvo računovodstva pokrajinske uprave v Ljubljani. Prijave se morajo predložiti do 31. oktobra 1943. Predsednik: **Rupnik,** m. p.

*

Z odredbo od danes je prepovedano vsako odobravanje višjih cen in odškodnin za proizvodnjo in prodajo blaga, za posluge in za rabokupe. Zato se opozarjajo vsi prizadeti, da ne vlagajo takih prošenj. Predsednik: **Rupnik** s. r.

—⊙—

SPREMEMBE V UREDITVI ŠOLSTVA

V »Službenem listu« z dne 6. t. m. je objavljen naslednji razglas šefa pokrajinske uprave:

Ukinjata se v celoti naredbi visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 19. februarja 1942 št. 30 (o ureditvi telesne vzgoje v šolah) in z dne 12. novembra 1942 št. 207 (o dopolnilnih določbah predpisov o telesni vzgoji v javnih šolah).

Ukinjata se čl. 4. in 5. naredbe visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 17. septembra 1942 št. 176 (po čl. 4. navedene naredbe je bila odpravljena realka, po čl. 5. pa so bile klasične in realne gimnazije razdeljene na triletni nižji in petletni višji tečaj).

Potrebne spremembe k učnim načrtom in programom odredi z odlokom šef pokrajinske uprave

LIKVIDACIJA POSLOVANJA AVTORSKEGA DRUŠTVA S. I. A. E.

Smatrajoč za potrebno urediti na ozemlju pokrajine posredniško poslovanje glede avtorskih pravic glasbenih in dramskih avtorjev, je predsednik pokrajinske uprave v Ljubljani izdal naslednjo odredbo, ki je objavljena v »Službenem listu« 6. t. m. in je stopila takoj v veljavo.

Ljubljanska poslovalnica društva »Società Italiana degli Autori ed Editori« (S.I.A.E.), pravne osebe s sedežem v Rimu, se postavlja v likvidacijo. Za likvidatorja je imenovan Josip Majcc, tiskovni referent pri pokrajinski upravi v Ljubljani.

Morebitni aktivni presežek iz likvidacije pripade Glasbeni akademiji v Ljubljani, Gosposka ulica 8.

Dokler se ne osnuje za czemlje pokrajine novo avtorsko društvo, ima pravico za pobiranje avtorskih nagrad v dosedanji izmeri s to naredbo postavljeno »Posredništvo za avtorske pravice glede glasbenih in dramskih del«, čigar vodstvo se poverja Josipu Majcetu, tiskovnemu referentu pri pokrajinski upravi.

Daphne du Maurier: 8

FRANCOZOV ZALIV

Roman

»Ne, milostiva gospa«. In zdaj je bil v njegovem glasu nov zvok, kakor da želi s tem prekiniti pomenek in kakor da hoče reči: »Služabnikovo življenje je njegova last. Nikar več ne silite vanje«, in ona je bila dovolj razumna, da je odnehala in ni dalj vpraševala. Pogledala je na njegove roke. Bile so snažne, voščeno bledе in brez vsakega sledu kake tobačne barve, in v vsej njegovi prikazni je bilo nekaj tako milnato neosebnega, docela različnega od jedkega, rjavega in tako moškega duha po tobaku, ki je zgoraj uhajal iz lonca.

Morda mu je delala krivico, morda je stala posoda že štiri leta tam — izza Harryjevega zadnjega obiska na posestvu, ko nje ni bilo z njim.

Pa ne, Harry ni kadil močnega tobaka. Stopila je h knjižnim policam, kjer so stale vrste velikih, v usnje vezanih knjig, ki jih ni nihče čital. Samo za videz je vzela enega izmed zvezkov in obračala liste, med tem ko je sluga radaljeval likanje svečnikov.

»Radi čitate, William?« je nepričakovano vprašala.

»Uganili ste, milostiva gospa, da ne.« je rekel, »ker pokriva knjige na tej polici tako debel prah. Ne, nikoli se jih nisem dotaknil. A jutri storim tudi to, vse jih znesem dol in jih dobro obrišem«.

»Torej nimate ničesar, kar bi vas veselilo?«

»Metulji me zanimajo, milostiva gospa. Lepo zbirko jih imam v svoji sobi. Navronski gozdi so kaj izdatno lovišče za nočne metulje«. Nato ga je pustila. Šla je na vrt, tam je slišala glasove otrok. Možiček je bil resnično čuden, kar ni mu mogla priti do dna; ko bi bil on tisti, ki ponoči bere Ronsarda, bi bil vendar, že iz radovednosti katerikrat pogledal v te knjige.

Otroka sta jo pozdravila z radostnim vriščem: Heprijeta je plesala vilinji ples, James, ki ga noge še niso kaj prida nosile, pa je kolovratil za njo kakor pijan mornar, in zdaj so šli vsi trije nabirat zvezdne hiacinte. Cvetlice so pravkar pogledovale izpod mladega zelenja, kratke, čokate in sinje; prihodnji ali naslednji teden jih bo že gosta preproga, ki bo človek lahko ležal na nji.

Tako je minil prvi dan, in drugi in tretji. Dona je vzradoščena uživala znova pridobljeno prostost. Zdaj je mogla živeti docela brez načrta: brez preudarjanja jemati dneve, kakor so prihajali, vstajati opoldne ali kadar jo je bilo volja, čeprav ob šestih zjutraj, saj ni bilo važno; spati, kadar se ji je ljubilo, podnevi ali o polnoči. To mikavno lenarjenje ji je bilo na moč po godu. Vse ure je z rokami za glavo ležala na vrtu in gledala metulje, kako so na soncu obfrfotavali in lovili drug drugega in se kratkočasili; ali pa je poslušala ptice, ki so pod vejami tako nenehno in pridno opravljale svoje rodbinske dolžnosti kakor novoporočene dvojice, ponosne na prvo čisto novo stanovanje. In ves ta čas je sijalo nanjo sonce in majhni progasti oblaki so hiteli preko neba, in daleč tam v dolini pod gozdom je pozela reka, ki si je doslej še ni bila ogledala, ker je bila tako lena in je bilo časa na prebitek; kak dan, prav kmalu, pojde tja dol in bo bosa stala na plitvini sredi žuboreče vode in vdihavala sladki, jedki duh po blatu.

Dnevi so bili žarki in dolgi, otroka sta porjavela kakor cigančka. Celo Henrijeta je opustila svoje mestne navade in tekala pri igrah bosa po travi in se, z Jamesom vred, kakor mlado ščene valjala po tleh.

Tako sta se igrala neko popoldne in padala in se prekopicevala čez Dono, ki je ležala vznak, ne baš skrbno oblečena in s kodri v velikem neredu (Prue, ki je grajala take reči, je bila v hiši na varnem), in v tem, ko sta obmetavala drug drugega z glavicami marjetic in kozjih parkeljcev, se je razlegel do Done, vroče in pijane in kakor ponorele od sonca, zlovestni topot kopit. Zdaj je prišlo peketanje na dvorišče pred stanovanjsko hišo, in nato se je oglasil veliki zvonec. In, groza na grozo, William je pritekel po travi, in neznan človek je šel za njim, velik, zavaljen moški z rdečim obrazom in izbuljenimi očmi in nakodrano lasuljo; v roki je držal palico z zlatim gumbom, s katero se je med hojo udarjal po škornjih.

»Lord Godolph'n želi govoriti z vami, milostiva gospa«, je resnobno rekel William, ki ga ni spravljal pogled na njeno razkuzmano, nekoliko mučno vnanjost prav nič v zadrego. Neutegoma je vstala, si popravila obleko in uredila kodre: kako dražljivo, kakšna zmešnjava in kak zatkok. Gost je prepadeno gledal, in to ni bilo nič čudnega; nu, s tem se je moral pač sprijazniti, morda se tako prej odpravi. Potem se je naklonila, rekoč: »Presrečna sem, da se seznanim z vami«, na kar se je slovesno priklonil, odgovoril pa ni nič. Peljala ga je v hišo in vrgla oči v stensko zrcalo; vejica kozjih parkeljcev ji je še tičala za ušesom; iz svojeglavosti jo je pustila tam, kaj bi se neki pomišljala. In zdaj sta sedela na togih stolih drug drugemu nasproti in se gledala, in lord Godolphin je jel grizljati zlati gumb na svoji palici.

»Slišal sem bil, da ste tu«, je rekel nazadnje, »pa sem si štel v dolžnost, ali bolje, v veselje, da se vam prej ko mogoče poklonim. Mnogo let je že, kar sta, vi in vaš soprog, blagovolila obiskati Navron. Zares, dejal bi, da ste se odtujili temu kraju. Harryja sem dobro poznal, ker je tu preživel deška leta.«

»Res«, je rekla Dona; izrastek na eni strani njegovega nosu je zdajci priklenil njeno pozornost; pravkar ga je bila opazila. Kako nerodno za siromaka. Nato je pogledala drugam, boječ se, da ne bi opazil kaj jo zanima, in on je nadaljeval: »Da«, je rekel, »lahko rečem, da je bil Harry izmed mojih najljubših prijateljev. Odkar se je pa poročil, smo ga tako malokdaj videli; ves svoj čas prebije v mestu«.

Ta očitek meri name, je pomislila, prav za prav zelo naravno, in »žal mi je, a reči moram, da Harry ni prišel z menoj«, mu je pojasnila. »Sama sem tu z otroki«.

»To je vredno vsega obžalovanja«, je odvrnil, in Dona ni nič odgovorila, kaj bi bila pa mogla reči?

»Moja žena bi me bila spremila«, je povzel, »pa z njenim zdravjem ni vse v redu. Skratka ...« Premolknil je, ne vedoč, kako naj nadaljuje, in Dona se je nasmehnila. »Docela razumem, saj imam sama majhne otroke«, na kar se je malce v zadregi priklonil. »Dediča se nadejava«, je dejal, in »Seveda«, je pritrdila Dona, znova zamaknjena v izrastek na njegovem nosu.

Mali oglasi

Službe išče

SAMOSTOJNA GOSPODINJA, dobra kuharica, išče službe pri 1 ali 2 starejši osebi. Nastop takoj. Delavski dom, soba 8. 17-III. Grem tudi na dobro idočo gostilno. 17153-1

ABSOLVENTKA trg. akademije, slovenska in nemška stenotipistinja, z nekaj prakse, išče mjesto tev. — Ponudbe pod »Z. R.« 17165-1

MLADO DEKLE pridno, išče mesto postrežnice od 3. do 6. ure. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Urna«. 17164-1

ABSOLVENTKA dvoazredne trg. šole, prosi za kakršnokoli namestitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Namestitev«. 17163-1

DEKLE, mirna in resna, zmožna kuhe, pospravljanja sob ter vseh gospodinjskih del, išče službe pri manjši, čisti družini. Grem tudi v gostilno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prvi november«. 17172-1

KORESPONDENTKA perfektna slov., nemškega in italijanskega jezika, z znanjem nemške stenografije in z daljšo prakso, išče primerno mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožna«. 17185-1

Služba dobi

MLADO DEKLE iščem kot pomoč v gospodinjstvu za vsak dan — v Šiški. Naslov v vseh posl. Jutra. 17179-1a

Prodam

BREZOVE METLE držaje za lopate, omela itd. dobite pri Gospodarski zvezi — Bleiweisova 29 in Maistrova 10. 17071-6

BAROČNA GARNITURA dobro ohranjena mizica in fotelji, prodam Rožna ul 31-I. 17158-6

VEČ SIV. STROJEV novih, ugodno prodam. Kobarjeva ul. 7 17159-6

DAMSKI KOSTUM iz prevrstnega volnenega blaga, prav malo nošen, prodam za 1200 lir. Poizve se: Nose Franc, krojač, Prešernova ul. 54-I. 17175-6

MOSKO KOLO znamke »Styria«, prodam. — Berglez L., Beograd 14-I. 17173-6

MOSKE ČEVLJE črne, nove št. 40 in 41, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 17171-6

PERZIJANER-KEP dobro ohranjen, ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 17166-6

DEŽNI PLAŠČ moški, dobro ohranjen, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dežnik«. 17170-6

SAVSKE KROGLE obdelane, za tlakovanje, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tlakovanje«. 17187-6

GUMI VOZ za 4000 kg nosilnosti